

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд
на Мартин Стойчев Табаков

на тема **“Неоосманизмът в Република Турция. Обособяване и ценностен корпус”**
за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” по професионално направление:
3.3. Политически науки; научна специалност: 05.11.02. Политология

от доц. д-р Румяна Коларова, катедра „Политология“, Философски факултет, СУ „Св.
Климент Охридски“

Общи данни по процедурата Дисертационният труд е с обем 317 стандартни страници, разделен на увод (обозначен като първа глава), четири глави, заключение и приложения. Научният апарат съдържа 478 източника на български английски и турски, като включва партийни програми и други документи, без те да са обособени в библиографията.

Дисертационният труд по форма, структура и съдържание отговаря на нормативните изисквания за придобиване на научната и образователна степен „доктор“, доколкото свидетелства, че „кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способност за самостоятелно научно изследване“; а трудът му „съдържа, както научни, така и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос“.

Значимост на изследвания проблем – темата е многопластова и освен с очевидната си актуалност е значима най-вече с избрания фокус – да се анализират историческите, политическите и икономически фактори допринесли за безспорния политически успех на неоосманизма. В своето изследване Мартин Табаков търси отговор на два много важни въпроса – защо и как политическата подкрепа за АКП е свързана с неоосманизма; доколко управлението на АКП функционира в рамките на демократични правила и каква е тяхната специфика. Важно е да се подчертае, че Мартин Табаков ограничава във времето своето изследване, като обяснимо извън неговия обхват остава политическата динамика в Република Турция през последните две години (2016 година присъства само в Табл. 15, отразяваща данни за Дефицита в баланса по текуща сметка спрямо БВП). Безспорно анализа на еволюцията на неоосманизма, като явление обусловено от вътрешно политически фактори и като идеологически инструмент гарантиращ политическият успех на АКП има ключово значение за разбиране на политическите процеси в Турция през последните десетилетия. Не по-маловажно е да се потърси аргументиран отговор на въпроса доколко практиката на неоосманизма може да бъде удържана в рамките на процедурната демокрация, доколко

политическия успех на АКП е свързан с принципите на демократичното представителство и антидискриминационните политики. Именно това са проблемите, които стоя в центъра на предложения за защита дисертационен труд.

Обоснованост на целите и задачите – Поставяйки си като основна цел да направи комплексен анализ на неоосманизма Мартин Табаков формулира едно дърво от подцели – да проследи историческите корени на неоосманизма в „конвергенцията между власт и религия“ в Османската империя, както и неговата предистория в идеологията на младоосманците и политиката следвана от Тургут Йозал (когото той определя като първия неоосманист); да проследи начините, по които ислямът е инструментализиран от АКП, за да гарантира подкрепа за управлението и за конкретните политически проекти на Реджеп Ердоган; да анализира ролята на неоосманизма „при осъществяването на трансформационните процеси в турската икономика“ като обоснове тезата, че икономическият неолиберализъм е „част от идеологическия облик на неоосманизма и неговото практическо осъществяване“; да изследва какви са политическите резултати от „процедурно-мажоритарната демокрация и консервативния глобализъм, присъщи избирателно на неоосманизма“. Така формулираните цели гарантират органичния природа на дисертационният труд – той се характеризира със завършеност и цялостност.

Съответствие между избраната методология и поставените цели и задачи – Мартин Табаков подбира методите си гъвкаво, адаптирайки се към естеството на изследователските си цели и задачи и сам определя подхода си като интердисциплинарен. Той разглежда неоосманизма като „сложна амалгама от политика, религия и икономика“. Следването на този подход предполага много трудоемка изследователска работа - както подбора на изследователските методи, така и тяхното използване не са плод на еднократно усилие, а дълъг внимателно обмислен процес. Заслужава да се отбележи, че в зависимост от конкретните цели на всяка една глава, Табаков борава със специфична методология, като гради системна и комплексна аргументация за основните си тези и изводи. Това прави изследването му значимо и в четирите обособени изследователски полета.

Оценка на дисертационния труд и неговите приноси – Дисертационният труд на Мартин Табаков впечатлява с многопосочността на анализа, с балансираните и аргументирани изводи ясно формулирани както в края на всяка глава, така в заключението. Основният принос на труда е в комплексния анализ на една изключително ефективна политическа доктрина – системно са проучени религиозните, политическите и икономическите

компоненти и аспекти на неоосманизма. Табаков проследява както процеса на възникване и политически пробив на неоосманизма, така и неговата политическа еволюция и превръщането му от реформаторска доктрина в доктрина на статуквото. Особено внимание заслужава дефинирането на неоосманизма като естествен продукт на вътрешнополитическите процеси в Турция, както и аргументирането на тезата, че успехът му до голяма степен се гарантира от специфичния „синтез между икономически либерализъм и политическия авторитаризъм“.

Последователно и много прецизно е проведена разликата между неоосманизма и традиционния турски ислямизъм, като разграничението се прави чрез съпоставяне и противопоставяне на утилитарност и радикализъм.

Едно от впечатляващите попадения в анализа на природата на неоосманизма е проследяването на еволюцията в неолибералната икономическа програма на АКП – от първоначалната ѝ антисекуларистка насоченост чрез която „анадолската буржоа вижда възможност за намаляването на влиянието на нейните конкуренти, групирани най-често в секуларно базирания конгломерат ТЮСИАД“, до отстъплението от неолибералните политики, което вече управляващата АКП прави в интерес на „близките до нея електорати, които са зависими от социалните плащания на държавата (от услугите на здравеопазването до аграрните субсидии)“.

С приносен характер е и анализа на силно редуccionисткото схващане за демокрацията на АКП, която гледа на демокрацията като на „технология за отнемане и задържане на власт“ и добре структурираният и аргументиран анализ на поэтапното отстъпление на неоосманистката политика от основния принцип на демокрацията – защита на индивидуалните свободи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид извършената изследователската работа по дисертационния труд, значимостта на темата, безспорната оригиналност на основните изводи и научни приноси направени в представения труд с убеденост предлагам на Научното жури да присъди на **Мартин Стойчев Табаков** образователната и научна степен “ДОКТОР”.

София

26.10.2017

доц. д-р Румяна Коларова